



**A Kúria
mint felülvizsgálati bíróság**

ítélete

Az ügy száma: Kfv.III.45.011/2025/8.

A tanács tagjai: Dr. Farkas Katalin a tanács elnöke

Dr. Bérces Nóra előadó bíró

Dr. Kovács András bíró

Dr. Sugár Tamás bíró

Dr. Ujhelyi-Gyurán Ildikó bíró

A felperes: felperes neve
(felperes címe)

A felperes képviselője: Független Rendőr Szakszervezet
(felperesi képviselő címe;
ügyintéző: dr. Tordai Gábor kamarai jogtanácsos)

Az alperes: ... Vármegyei Rendőr-főkapitányság
(alperes címe)

Az alperes képviselője: dr. Horváth Bernadett kamarai jogtanácsos

A per tárgya: könnyített szolgálat iránti kérelem elutasításából eredő közszolgálati jogvita

A felülvizsgálati kérelmet benyújtó fél: felperes

A másodfokú bíróság neve és a felülvizsgálattal támadott jogerős határozat száma: a Fővárosi Ítéltábla 1.Kf.700.598/2023/4. számú ítélete

Az elsőfokú bíróság neve és határozatának száma: a Pécsi Törvényszék 11.K.700.464/2023/8. számú ítélete

Rendelkező rész

A Kúria a Fővárosi Ítéltábla 1.Kf.700.598/2023/4. számú ítéletét hatályában fenntartja.

Kötelezi a felperest, hogy 15 napon belül fizessen meg az alperesnek 10.000 (tízezer) forint felülvizsgálati eljárási költséget.

A feljegyzett 70.000 (hetvenezer) forint felülvizsgálati eljárási illeték az állam terhén marad.

Az ítélet ellen további perorvoslatnak nincs helye.

Indokolás

A felülvizsgálati eljárás alapjául szolgáló tényállás

[1] A hivatásos szolgálati jogviszonyban álló felperes körzeti megbízotti beosztásban teljesített szolgálatot az alperes ... Rendőrkapitánysága Közrendvédelmi Osztályának Körzeti Megbízotti Alosztályán. 2022. április 16-án könnyített szolgálatban történő foglalkoztatása iránti kérelmet terjesztett elő, amelyet az állományilletékes parancsnok arra hivatkozással nem engedélyezett, hogy a körzeti megbízotti beosztás könnyített szolgálat formájában nem látható el. Ilyen foglalkoztatásra a ... Osztály ... Alosztály állományában, segédelőadói státuszon van lehetőség, amely alacsonyabb besorolási osztályba tartozik, mint a körzeti megbízotti beosztás. A felperes a felajánlott beosztást nem fogadta el, és az állományilletékes parancsnok intézkedésével szemben szolgálati panaszt nyújtott be.

[2] Az alperes vezetője a szolgálati panaszt a 2022. június 22-én kelt határozatával (a továbbiakban: előzményi határozat) a rendvédelmi feladatokat ellátó szervek hivatásos állományának szolgálati jogviszonyáról szóló 2015. évi XLII. törvény (a továbbiakban: Hszt.) 270. § (1) bekezdés a) pontjára, 79. §-ára, 2. § (4) bekezdésére, valamint a könnyített szolgálatban foglalkoztatottak által betölthető beosztásokról és a betöltésükhöz szükséges követelményekről, továbbá egyes BM rendeletek módosításáról szóló 45/2013. (VIII. 15.) BM rendelet (a továbbiakban: 45/2013. BM rendelet) 4. §-ára és 5. § (1) bekezdésére hivatkozással elutasította. A határozat indokolása szerint a Hszt. 79. § (2) bekezdésében meghatározott korlátozásokkal a körzeti megbízotti beosztás maradéktalanul nem látható el, ezen felül a körzeti megbízotti beosztás nem szerepel a ... Rendőrkapitányság állománytáblázatában a könnyített szolgálattal ellátható beosztások között sem.

[3] A felperes keresete folytán eljáró elsőfokú bíróság a 11.K.700.647/2022/8. számú ítéletében (a továbbiakban: előzményi ítélet) az előzményi határozatot megsemmisítette, és az alperest új eljárás lefolytatására kötelezte. Kimondta, hogy a vonatkozó jogszabályok alapján a felperes könnyített szolgálatban történő foglalkoztatása – amennyiben nincs kizáró ok – nem járhat beosztás-változással, másik beosztásba helyezéssel. Előírta, hogy az új határozatban nem lehet arra hivatkozni, hogy a körzeti megbízotti beosztás könnyített beosztásként nem látható el.

[4] A megismételt eljárásban az alperes vezetője a szolgálati panaszt a 2022. június 22-én kelt határozatával (a továbbiakban: határozat) elutasította. A Hszt. 79. §-ára, a 45/2013. BM rendelet 3. § (1) bekezdés b) pontjára, a belügyminiszter irányítása alatt álló rendvédelmi feladatokat ellátó szerveknél a hivatásos szolgálati beosztásokról és a betöltésükhöz szükséges követelményekről szóló 30/2015. (VI. 16.) BM rendelet (a továbbiakban: 30/2015. BM rendelet) 11. mellékletének I.2. pontjára, továbbá a körzeti megbízotti szabályzatról szóló 26/2015. (XII. 9.) ORFK utasítás (a továbbiakban: KMB Szabályzat) 2. pontjára hivatkozással megállapította, hogy a felperes által betöltött körzeti megbízotti beosztás készenléti jellegűnek minősül, ezért az nem látható el könnyített szolgálatban.

A kereset és a védírat

[5] A felperes keresetében elsődlegesen a határozat megsemmisítését és az alperes kötelezését kérte a könnyített szolgálatba helyezésére. Másodlagos kérelme arra irányult, hogy a bíróság helyezze őt könnyített szolgálatba. Harmadlagos kereseti kérelmében annak

megállapítását kérte, hogy a könnyített szolgálat iránt előterjesztett kérelmének elutasítása jogszabálysértő volt.

[6] A felperes nem vitatta, hogy a vezetői, valamint a részben vagy egészében készenléti jellegű beosztások nem láthatóak el könnyített szolgálatban, azonban álláspontja szerint a körzeti megbízotti beosztás nem esik e korlátozások körébe, tekintettel arra, hogy az a Hszt. 134. §-ában előírt feltételek hiányában nem készenléti beosztás.

[7] Az alperes védiratában – a határozatban közölt indokokat fenntartva – a kereset elutasítását kérte. Hangsúlyozta, hogy a körzeti megbízotti beosztás készenléti jellegű, így a 45/2013. BM rendelet 3. § (1) bekezdésében meghatározott kizáró tényező fennállta miatt a felperes által betöltött beosztás könnyített szolgálatban való ellátása kizárt.

Az elsőfokú bíróság ítélete

[8] Az elsőfokú bíróság az alperes határozatát megsemmisítette és az alperest új eljárás lefolytatására kötelezte a Hszt. 79. § (1), (2) és (4) bekezdései, 134. § (3) bekezdése, a 45/2013. BM rendelet 3. § (1) bekezdése, 4. §-a, 5. § (1) bekezdése, a 30/2015. BM rendelet 11. melléklet I.2. pontja, 2. § (1) bekezdése, valamint a KMB Szabályzat 2. pontja alkalmazásával. Az elsőfokú bíróság nem értett egyet azzal, hogy a közrendvédelmi szolgálati ághoz tartozó valamennyi beosztás, így a körzeti megbízotti beosztás is készenléti jellegű beosztás lenne, mert ez az értelmezés egyrészt ellentétes a BM rendeletnél magasabb szintű Hszt. 134. § (3) bekezdésében foglaltakkal, másrészt kiüresíti a differenciált szabályozást, ami nem lehet a könnyített szolgálat jogintézményének célja. A két jogszabályi rendelkezést együttesen kell értelmezni, ezért készenléti, vagy készenléti jellegű beosztás csak az lehet, amely megfelel a Hszt. 134. § (3) bekezdésében írt feltételeknek, és amelynek ágazatát (közrendvédelmi, közlekedési, igazgatásrendészeti) a 30/2015. BM rendelet lehetővé teszi. A Hszt. 79. § (4) bekezdése a könnyített szolgálatban ellátható beosztások körének megállapítására a belügyminisztert hatalmazta fel, azonban önmagában az a tény, hogy a belügyminiszter az állománytáblázatot jóváhagyja, nem jelenti azt, hogy az egyes beosztások könnyített szolgálatban való elláthatóságát vagy kizártságát a belügyminiszter által jóváhagyott állománytábla felsorolása döntené el, amely egyébként is csak az ekként ellátható beosztások számát határozhatja meg. Ebből következően elsődlegesen a Hszt. 134. § (3) bekezdésében írt feltételeket kell vizsgálni, amelyeknek viszont egyike sem teljesült a perbeli esetben. Az elsőfokú bíróság álláspontja szerint a könnyített szolgálattal érintettek foglalkoztatásával felmerülő munkaszervezési problémákat a jogalkotó is észlelte, éppen ezért határozta meg a könnyített szolgálatban ellátható beosztások számát a 45/2013. BM rendelet 4. §-ában. Az ezeken túli nehézségeket a foglalkoztatónak kell a munkaszervezési feladatai körében megoldania. Hangsúlyozta, hogy a felperes könnyített szolgálatban történő foglalkoztatása kizáró ok hiányában nem járhat beosztásváltozással, másik beosztásba helyezéssel.

[9] A megismételt eljárásra az elsőfokú bíróság előírta az alperes számára, hogy hozzon újabb határozatot, amelyben nem hivatkozhat sem arra, hogy a körzeti megbízotti beosztás könnyített beosztásként nem látható el, sem arra, hogy az készenléti jellegű beosztás lenne.

A másodfokú bíróság ítélete

[10] Az alperes fellebbezése folytán eljáró másodfokú bíróság ítéletével az elsőfokú bíróság ítéletét megváltoztatta, és a felperes keresetét elutasította.

[11] A másodfokú bíróság a könnyített szolgálat jogintézményének bevezetési indokaira hivatkozással kiemelte, hogy arra olyan szolgálati beosztások alkalmasak, amelyekben a könnyített szolgálattal történő foglalkoztatás megszervezhető, és amelyekben a hivatásos állomány tagját érő pszichés és/vagy fizikai megterhelés csökkenthető. A Hszt. 79. § (4) bekezdése és a Hszt. 341. § (1) bekezdés 2. pont c) alpontja a minisztert jogosította fel arra, hogy a könnyített szolgálatban foglalkoztatottak által betölthető szolgálati beosztásokat meghatározza, a miniszter pedig az alapján a 45/2013. BM rendeletben főszabályként rögzítette, hogy az általános rendőrségi feladatok ellátására létrehozott szervnél és az idegenrendészeti szervnél valamennyi, a tiszti besorolási osztályba és a tiszthelyettesi besorolási osztályba tartozó szolgálati beosztás betölthető könnyített szolgálatban foglalkoztatottakkal. Ugyanakkor kivételként fogalmazta meg, hogy a könnyített szolgálatban foglalkoztatott által nem tölthető be a vezetői szolgálati beosztás és a részben vagy egészében készenléti jellegű beosztás [45/2013. BM rendelet 5. § (1) bekezdés, valamint 3. § (1) bekezdés a)-b) pontjai]. A Hszt. 134. § (4) bekezdésében és a Hszt. 341. § (1) bekezdés 2. pont d) alpontjában adott felhatalmazás alapján a készenléti jellegű beosztásokról a 30/2015. BM rendelet rendelkezik, melynek 11. melléklete I.2. pontjának a) alpontja szerint készenléti jellegű szolgálati beosztásoknak tekintendők – mások mellett – a rendőrkapitányságok közrendvédelmi, közlekedési és igazgatásrendészeti szolgálataival érintett szolgálati beosztásai. A miniszter által meghatározott szolgálati beosztásokon belül az állományilletékes parancsnok az, aki az állománytáblázat összeállításakor a helyi viszonyok és körülmények ismeretében a könnyített szolgálatban foglalkoztatottak által betölthető beosztások számát megállapítja, és ügyel arra, hogy az adott szolgálati beosztásokhoz tartozó feladatok akkor is elvégezhetőek legyenek, ha a szolgálati beosztások egy részét könnyített szolgálatban foglalkoztatottak töltik be.

[12] A körzeti megbízotti beosztás a Rendőrség Szolgálati Szabályzatáról szóló 30/2011. (IX. 22.) BM rendelet (a továbbiakban: Szolgálati Szabályzat) és a KMB Szabályzat alapján is a rendőrség közrendvédelmi szolgálati ágának egyik szolgálati formája, azaz készenléti jellegű szolgálati beosztás. A másodfokú bíróság e körben nem látta levezethetőnek az elsőfokú bíróság azon álláspontját, mely szerint készenléti jellegűnek csak azt a szolgálati beosztást lehet tekinteni, amelyet a 30/2015. BM rendelet felsorol, és amely egyúttal megfelel a Hszt. 134. § (3) bekezdés a) vagy b) pontjában írt valamely törvényi kritériumnak is. A Hszt. 134. § (4) bekezdése, valamint 341. § (1) bekezdés 2. pont d) alpontja alapján a belügyminiszter jogosult a készenléti jellegre vonatkozó törvényi feltételek és a Hszt. 134. § (3) bekezdése szerinti szempontrendszer mérlegelésére, és az ennek alapján készenléti jellegűnek minősített szolgálati beosztások jogszabályi szintű rögzítésére. A 30/2015. BM rendelet 11. mellékletének idézett szabályából az következik, hogy valamennyi közrendvédelmi szolgálattal érintett szolgálati beosztás, így a körzeti megbízotti beosztás is készenléti jellegű. Amennyiben a jogalkotó különbséget kívánt volna tenni a közrendvédelmi szolgálattal érintett szolgálati beosztások között a készenléti jelleg tekintetében, úgy azt e rendeletben kellett volna megjelenítenie. Enélkül azonban a 11. melléklet szabályozásából a körzeti megbízotti beosztás nem emelhető ki annak érdekében, hogy a Hszt. 134. § (3) bekezdésében írt feltételek további vizsgálatára kerüljön sor. A szolgálati beosztás készenléti jellege a hatályos szabályozás rendszere alapján így elsősorban jogalkotási kérdés, és az ekként meghatározott szolgálati beosztások köre jogértelmezéssel nem bővíthető, de nem is szűkíthető. Ezért az alperes állománytáblázata a körzeti megbízotti beosztás készenléti

jellegére tekintettel nem állapíthatta meg a körzeti megbízotti beosztásokon belül azt a számot, amely könnyített szolgálatban foglalkoztatottakkal betölthető. A körzeti megbízotti beosztás kizárása a könnyített szolgálat lehetőségéből a körzeti megbízotti feladatokat is figyelembe véve észszerű és tudatos jogalkotói döntés volt, amely nem ellentétes a jogintézmény céljával (Alaptörvény 28. cikk), ezért e kérdést nem lehet az állományilletékes parancsnok munkaszervezési hatáskörébe utalni. Erre figyelemmel a másodfokú bíróság szükségtelennek találta a 11. melléklet I.2. pontjának a) alpontján túl a Hszt. 134. § (3) bekezdése szerinti kritériumok vizsgálatát.

[13] A másodfokú bíróság a beosztásváltozás kérdésével kapcsolatosan is megalapozottnak találta az alperes fellebbezését. A 31/2015. BM rendelet 40. § (2) bekezdésének és a Hszt. 79. § (1) bekezdésének megfogalmazása is arra utal, hogy ha a kérelmező által betöltött szolgálati beosztás könnyített szolgálat formájában nem látható el, akkor olyan beosztást kell részére felajánlani – ahogyan ez a perbeli esetben is történt –, amely így teljesíthető. Mindezek alapján az elsőfokú bíróság helytelenül vonta le azt a következtetést is, hogy a hivatásos állomány tagjának kérelme nem járhat beosztásváltozással. A 45/2013. BM rendelet alapján vannak olyan szolgálati beosztások, amelyek könnyített szolgálatban foglalkoztatottakkal nem tölthetők be, ezért ilyen esetben az állományilletékes parancsnok nemcsak jogosult, de egyben köteles is könnyített szolgálati formában is ellátható szolgálati beosztást felajánlani, amelyet a hivatásos állományú visszautasíthat, ekkor azonban számolnia kell kérelme elutasításával.

A felülvizsgálati kérelem és ellenkérelem

[14] A felperes felülvizsgálati kérelmében jogszabálysértésre hivatkozással kérte a jogerős ítélet hatályon kívül helyezését és az elsőfokú bíróság ítéletének hatályában fenntartását, azaz az alperes határozatának megsemmisítését és az alperes új eljárás lefolytatására kötelezését.

[15] A felperes kiemelte, hogy a könnyített szolgálatban történő foglalkoztatást a Hszt. 79. §-a, a 45/2013. BM rendelet 2-6/A. §-ai, a Hszt. 134. § (3) bekezdése és a 30/2015. BM rendelet 11. mellékletének 2. pontja szabályozza. Álláspontja szerint a jogerős ítélet logikája odavezet, hogy a 45/2013. BM rendelet speciális szabálya alapján a főszabályként alkalmazott alapelv – miszerint minden rendőri beosztás, kivéve a vezetőket, illetve a készenléti jellegű beosztásban lévőket, ellátható könnyített szolgálatban – kiüresedik. A rendőrségi beosztások túlnyomó része ugyanis éppen közrendvédelmi, közlekedési és igazgatásrendészeti jellegű. Utalt e körben a Szolgálati Szabályzat szolgálati ágak felsorolását rögzítő 3. § (2) bekezdésére is, és felhívta a figyelmet arra, hogy álláspontja szerint az egyes beosztások tartalmi vizsgálata nélkül nem zárhatóak ki teljes szolgálati ágak a könnyített szolgálatból. Példaként hozta fel az igazgatásrendészeti szolgálati ágba tartozó szabálysértési vagy engedélyezési ügyekkel, bírságokkal foglalkozó hivatásos állományúakat, akik klasszikusan irodai munkát látnak el, készenléti jellegű szolgálat teljesítése nélkül. Esetükben a munkarend a hivatali munkaidőhöz igazodik, ezáltal a csökkentett munkaidő könnyedén megszervezhető, az éjszakai szolgálatteljesítés pedig elvételre merül fel. A közrendvédelmi szolgálati ágból a járőrök (járőrvezetők, járőrparancsnokok) vagy a körzeti megbízottak munkáját emelte ki, akiknél a közterületi szolgálatteljesítés a jellemző, nem hivatali munkarendben, hanem éjszakai munkát is érintve dolgoznak, de a készenléti jelleg esetükben sem merülhet fel, a csökkentett munkaidő, illetőleg az éjszakai szolgálat mellőzése megszervezhető. A jogerős ítéletben kifejtett jogi álláspont alapján mindkét példa szerinti szolgálati ág valamennyi beosztása elzárt a könnyített szolgálatról, függetlenül attól, hogy

egyikben sem állapítható meg a készenléti jelleg, és közömbös az is, hogy a munkáltató számára jelent-e egyáltalán munkaszervezési feladatot a könnyített szolgálat biztosítása. Mindezekhez képest a kommunikációs szolgálati ág beosztásai nem érintettek a kizárással, pedig a mindennapi szolgálatteljesítési körülmények e szolgálati ág beosztásaiban bizonyára könnyebbek, mint általában. A jogszabály értelmezésekor rendszerben gondolkodva kell vizsgálni, hogy az adott jogkövetkeztetés helytálló-e, következetesen és logikusan alkalmazható-e minden esetben. A jogerős ítélet alapján éppen a legnehezebb szolgálatteljesítési körülmények között foglalkoztatott közrendvédelmi vagy bevetési dolgozók kerülnek kizárásra a könnyített szolgálat alól.

[16] Ezen felül a készenléti beosztásokra irányadó Hszt. 134. § (3) bekezdése szerinti fogalommeghatározás jelentősen szűkebb értelmű, mint a 30/2015. BM rendelet mellékletében rögzített felsorolás. Az utóbbi nem az adott beosztás jellemzői, hanem egy adott főosztályon, osztályon történő elhelyezkedés alapján határozza meg a készenléti beosztások körét, amely így nincs szinkronban a Hszt. készenléti beosztásra vonatkozó tartalmi jellemzőivel. Az, hogy a rendelet egy adott főosztály vagy osztály valamennyi beosztását készenlétiinek tekinti, túlmutat a jogalkotás során kapott felhatalmazáson, és ellentétes a magasabb rendű jogszabállyal is, továbbá nem illeszkedik a jogrendszer egységébe. A szabályozás indokolatlanul többszintű, a jogalkotásról szóló 2010. évi CXXX. törvény (a továbbiakban: Jat) 2. § (4) bekezdés b) pontjába is ütközik. A Hszt. 134. § (3) bekezdése alapján ezért a beosztások tartalmi vizsgálata szükséges. A körzeti megbízotti beosztás tartalma a KMB Szabályzatból vezethető le, amely aktív magatartást vár el a körzeti megbízottól, az tehát nem minősül szolgálatteljesítés nélküli rendelkezésre állásnak, ennél fogva a munkakör készenléti jellegűnek nem tekinthető.

[17] A Hszt. törvényi fogalommeghatározásához, illetve felhatalmazási kereteihez kötötten lett volna szükséges vizsgálni a 30/2015. BM rendelet 11. mellékletét, amelyik nem kógensen sorolja fel a beosztásokat, hanem csak ágazati érintettséget, vagy valamely szervezeti elemhez tartozást fogalmaz meg, így kellően egzakta meghatározásnak nem tekinthető. Mindezek alapján az elsőfokú bíróság helyesen tartotta szükségesnek a két jogszabályhely együttes értelmezését, amely azt eredményezi, hogy készenléti jellegű beosztás az lehet, amelynek ágazatát (közrendvédelmi, közlekedési, igazgatásrendészeti jellegét) a rendelet egyáltalán lehetővé teszi, és egyben megfelel a Hszt. által szabott kettős feltétel valamelyikének. Ezzel ellentétes értelmezés a Hszt. szabályainak kiüresedéséhez vezet, és az alapján minden lényegi beosztás készenléti jellegűnek minősül, amely ellentétes a 45/2013. BM rendelet 5. § (1) bekezdésével.

[18] A felperes észrevételezte, hogy a 45/2013. BM rendelet 4. §-a szerint az állományilletékes parancsnok kizárólag a könnyített szolgálatban foglalkoztatottak által betölthető beosztások számát határozhatja meg, azonban az egyes beosztások kizárására nem kapott felhatalmazást, az irányadó jogszabályhelyeket nem üresítheti ki. Ezt erősít meg a 45/2013. BM rendelet 5. § (1) bekezdése is. A 31/2015. BM rendelet 40. § (2) bekezdése is egyértelműen fogalmaz, amikor kimondja, hogy csak a Hszt. 79. §-a, valamint a könnyített szolgálatban foglalkoztatottak által betölthető szolgálati beosztásokról szóló miniszteri rendeletben meghatározottak alapján vizsgálhatja a munkáltató, hogy a kérelmező beosztása könnyített szolgálatban is ellátható-e. A Hszt. 79. § (4) bekezdése a könnyített szolgálatban ellátható beosztások körének meghatározására a minisztert hatalmazza fel, márpedig a 45/2013. BM rendelet az ellátható beosztások körét csak a vezetői, valamint a készenléti beosztások tekintetében szűkíti, az általános rendőrségi feladatok ellátására létrehozott szervnél – azaz a rendőrségen – valamennyi tiszti és tiszthelyettesi beosztás ellátását lehetővé teszi könnyített szolgálat formájában.

[19] A 30/2015. BM rendelet állománytáblával kapcsolatos rendelkezése – mely szerint abban a könnyített szolgálatban foglalkoztatottakkal betölthető szolgálati beosztásokat fel kell tüntetni – nyilván nem a rendőrség, hanem más rendvédelmi szervek (mint a büntetés-végrehajtási szervezet, valamint a katasztrófavédelmi szervek) vonatkozásában értelmezhető, illetve alkalmazandó, amely szervek tekintetében a 45/2013. BM rendelet 11. számú melléklete maga is tételes munkaköri felsorolást ad a könnyített szolgálatban ellátható beosztásokat illetően. Jól látható, hogy ott, ahol az ellátandó feladat jellege indokoltá teszi, a korlátozás egyértelműen és tételesen nevesítve is van.

[20] Hangsúlyozta továbbá a felperes azt is, hogy az irányadó jogszabályhelyek a munkáltató részére nem biztosítanak mérlegelési és korlátozási lehetőséget, a törvényi feltételek fennállása esetén kötelező a könnyített szolgálatban történő foglalkoztatás.

[21] A felperes kifejtette azt is, hogy a körzeti megbízotti beosztás tartalmi vizsgálata alapján is megállapítható annak nem készenléti jellege. A körzeti megbízotti beosztás a szó hétköznapi jelentése szerint sem minősül készenléti, azaz nem olyan, mint a helyszínbiztosító, az objektumőr vagy a forrányomos nyomozó, bűnügyi technikus, mely beosztások esetén vagy van esemény vagy nincs, és klasszikus értelemben is a munkaidejük jelentős része készenléti, munkavégzés nélkül telik. Ehhez képest a körzeti megbízott feladatai a KMB Szabályzat V. fejezetében tételesen rögzítettek szerint szélesebb körűek, amelyek nem eredményeznek holtidőket. A KMB Szabályzat 37. pontja szerint a körzeti megbízott a szolgálatteljesítésének legalább 70%-ában közterületi tevékenységet lát el, amely feladat már eleve kizárja a Hszt. 134. § (3) bekezdése szerinti, a munkaidő legalább egyharmadát (33,3%-át) megkövetelő szolgálatteljesítés nélküli állapotot.

[22] Az alperes felülvizsgálati ellenkérelmében a jogerős ítélet hatályában fenntartását kérte.

[23] Álláspontja szerint a Hszt. 14. § (3) – (4) bekezdései, a 45/2013. BM rendelet 5. § (1) bekezdésében rögzített főszabály, valamint a főszabály alóli kivételek – mint a 3. § (1) bekezdés a) és b) pontjai –, továbbá a 6. § szabálya, ezen felül a 30/2015. BM rendelet 11. melléklet I.2. pont a) alpontjának taxatív rendelkezése alapján – további megszorító rendelkezés hiányában – a rendőrkapitányságok valamennyi közrendvédelmi, közlekedési és igazgatásrendészeti szolgálataival érintett szolgálati beosztás készenléti jellegű beosztásnak minősül. Nem helytálló ezért felperes azon hivatkozása, hogy a 11. melléklet I.2. pont a)-e) pontjai csak ágazati érintettséget, vagy valamely szervezeti elemhez tartozást fogalmaznak meg.

[24] A Szolgálati Szabályzat 3. §-ában és 69. §-ában, továbbá a KMB Szabályzat 2. pontjában foglaltak alapján a körzeti megbízotti szolgálat a rendőrség közrendvédelmi szolgálati ágának egyik szolgálati formája, így készenléti jellegű beosztásnak minősül. A Hszt. 134. § (4) bekezdése és 341. § (1) bekezdés 2. pont d) alpontja szerint a belügyminiszternek adott felhatalmazás nem átruházható, ezért az állományilletékes parancsnok felhatalmazás hiányában nem jogosult a 30/2015. BM rendelet 11. melléklet I.2. pont a) alpontjában meghatározott beosztások további vizsgálatára és szűkítésére. Amennyiben a 30/2015. BM rendelet által meghatározott készenléti jellegű beosztásokat további tartalmi vizsgálatnak kellene alávetni a Hszt. 134. § (3) bekezdése alapján, csak a készenléti jellegű beosztások lennének meghatározhatóak, a részben készenléti jellegűek azonban nem, mivel erre sem a Hszt., sem a végrehajtási rendeletek nem tartalmaznak konkrét rendelkezéseket. Mindez további jelentős jogbizonytalanságot okozna, mivel a 45/2013. BM rendelet 3. (1) bekezdés b) pontja a könnyített szolgálatban foglalkoztatott által betölthető szolgálati beosztások közül az egészben készenléti jellegű beosztásokkal együtt a részben készenléti jellegű beosztásokat is kizárja.

[25] A beosztásváltozással összefüggésben az alperes a 31/2015. BM rendelet 40. § (1)-(3) bekezdéseit idézte.

A Kúria döntése és jogi indokai

[26] A felülvizsgálati kérelem az alábbiak szerint nem megalapozott.

[27] A Kúria a jogerős ítéletet a közigazgatási perrendtartásról szóló 2017. évi I. törvény (a továbbiakban: Kp.) 115. § (2) bekezdése alapján alkalmazandó Kp. 108. § (1) bekezdésének megfelelően a felülvizsgálati kérelem és ellenkérelem keretei között bírálta felül, így azt vizsgálta, hogy az sérti-e a könnyített szolgálatnak a Hszt. 79. §-ában és a 45/2013. BM rendelet 2-6/A. §-ában rögzített szabályait; a másodfokú bíróság a Hszt. 134. § (3) bekezdését, valamint a 30/2015. BM rendelet 11. mellékletének 2. pontját helytállóan értelmezte-e.

[28] A Kúria megállapította, hogy a másodfokú bíróság helytállóan indult ki a könnyített szolgálatot beiktató jogszabályi rendelkezés indokolásából, amelyből kitűnően a jogalkotó – a szolgálati nyugdíj jogintézményének megszüntetésével párhuzamosan – a könnyített szolgálatot 2012. január 1. napjától abból a célból vezette be, hogy az az életpálya-szabályok keretében segítse az átmenetet a szolgálatteljesítés és a nyugállományba vonulás között a hivatásos állomány azon tagjai számára, akik hosszú szolgálati viszonyban töltött idővel rendelkeznek, és egy meghatározott életkort már elérték. A jogszabály meghatározta a könnyített szolgálatban történő foglalkoztatás alapvető feltételeit, valamint speciális rendelkezéseket is tartalmazott a hivatásos állomány könnyített szolgálatot ellátó tagjának szolgálatteljesítésére és illetményére. A szabályozás már a kezdetektől fogva utalt arra, hogy az ilyen típusú foglalkoztatás nem bármely, hanem kizárólag csak a könnyített szolgálatban foglalkoztatottak által betölthető szolgálati beosztásokban valósítható meg. A könnyített szolgálatra vonatkozó kérelem csak abban az esetben eredményezheti az ebben a formában történő kötelező foglalkoztatást, ha van olyan szolgálati beosztás a rendvédelmi szervnél, vagy a miniszter által vezetett minisztériumban, amely könnyített szolgálatban foglalkoztatottak által betölthető.

[29] Ennek megfelelően a Hszt. 79. § (1) bekezdése is akként rendelkezett, hogy a hivatásos állomány tagját a hivatásos szolgálat felső korhatárának elérése előtt tíz évvel, ha legalább huszonöt év tényleges szolgálati idővel rendelkezik, kérelmére – valamely, e törvény hatálya alá tartozó rendvédelmi szervnél vagy a miniszter által vezetett minisztériumban könnyített szolgálatban foglalkoztatottak által betölthető szolgálati beosztásban – könnyített szolgálat formájában kell foglalkoztatni. A Hszt. 79. § (4) bekezdése kifejezetten előírta azt is, hogy a könnyített szolgálatban foglalkoztatottak által betölthető szolgálati beosztásokat a miniszter határozza meg, és ennek érdekében a Hszt. 341. § (1) bekezdés 2. c) pontjában a jogalkotó felhatalmazást adott a miniszternek arra, hogy az általa irányított rendvédelmi szerv tekintetében rendeletben állapítsa meg a könnyített szolgálatban foglalkoztatottak által betölthető beosztásokat, valamint az e körből kizárt tevékenységeket és kapcsolódó mentesítéseket. Ez a szabályozás ekként már előrevetítette azt, hogy nem valamennyi szolgálati beosztás esetében nyílik lehetőség a szolgálatteljesítési idő heti harmincöt órában, túlszolgálat és éjszakai szolgálat elrendelhetősége nélkül történő teljesítésére a megállapítható illetmény 90%-ának fejében, hanem kizárólag azokban a beosztásokban, amelyek vonatkozásában a miniszter így rendelkezik. Ennélfogva a Hszt. 79. § (1) bekezdésének „kell alkalmazni” előírása csak abban az esetben tud érvényesülni, ha van olyan szolgálati beosztás

a rendvédelmi szervnél, vagy a miniszter által vezetett minisztériumban, amely könnyített szolgálatban foglalkoztatottak által betölthető.

[30] A belügyminiszter a fegyveres szervek hivatásos állományú tagjainak szolgálati viszonyáról szóló 1996. évi XLIII. törvény (a továbbiakban: rHszt.) könnyített szolgálatról rendelkező 70/A. § (5) bekezdésében és 342. § (6) bekezdésében adott felhatalmazás alapján meghozott 45/2013. BM rendelet szabályait módosítva tett eleget a Hszt.-ből eredő fenti kötelezettségének.

[31] A jelen perre hatályos 45/2013. BM rendelet elsőként a könnyített szolgálatból kizárt beosztásokat határozza meg, és a könnyített szolgálatban foglalkoztatott által be nem tölthető beosztásként a vezetői szolgálati beosztást [3. § (1) bekezdés a) pont] és a részben vagy egészben készenléti jellegű beosztást [3. § (1) bekezdés b) pont] tünteti fel. Ezt követően szervenként rendelkezik a könnyített szolgálatban betölthető beosztásokról, és az általános rendőrségi feladatok ellátására létrehozott szervnél – mint az alperes is – valamennyi, a tiszti besorolási osztályba és a tiszthelyettesi besorolási osztályba tartozó szolgálati beosztás vonatkozásában kimondja, hogy azok könnyített szolgálatban foglalkoztatottakkal betölthetőek [5. § (1) bekezdése]. Ez utóbbi rendelkezést azonban – erre utaló jogszabályi rendelkezés hiányában – nem lehet a 3. § (1) bekezdésében szabályozott kizárt rendelkezések alóli kivételnek tekinteni. A 45/2013. BM rendelet 5. § (1) bekezdésében meghatározott szolgálati beosztásokba a 3. § (1) bekezdése által kizárt szolgálati beosztások nem értendők bele, így az általános rendőrségi feladatok ellátására létrehozott szervnél a tiszti besorolási osztályba és a tiszthelyettesi besorolási osztályba tartozó szolgálati beosztások közül csak azok láthatóak el könnyített szolgálatban, amelyek nincsenek kizárva a könnyített szolgálatban ellátható beosztások közül. Másképp közelítve: a könnyített szolgálatban foglalkoztatottak által be nem tölthető beosztások – mint a vezetői szolgálati beosztások és a részben vagy egészben készenléti jellegű beosztások – akkor sem láthatóak el könnyített szolgálatban, ha azok az általános rendőrségi feladatok ellátására létrehozott szervnél a tiszti besorolási osztályba és a tiszthelyettesi besorolási osztályba tartoznak.

[32] A felperes körzeti megbízotti beosztása a 30/2015. BM rendelet 2. melléklete szerint tiszthelyettesi beosztásba tartozik, ezért az eljáró bíróságoknak a tekintetben kellett állást foglalniuk, hogy e beosztás részben vagy egészben készenléti jellegű beosztásnak minősül-e.

[33] A készenléti jellegű beosztást a Hszt. a szolgálatteljesítési idő szabályai (XII. fejezet, 72. alcím) között definiálja. A Hszt. 134. § (3) bekezdése szerint készenléti jellegű szolgálati beosztás az a szolgálati beosztás, amelyben a) a hivatásos állomány tagja szolgálati feladatainak jellege miatt – hosszabb időszak alapulvételével – a heti szolgálatteljesítési idejének legalább egyharmadában fizikai vagy szellemi erőfeszítéssel járó, vagy fokozott figyelmet igénylő szolgálatteljesítés nélkül áll a rendvédelmi szerv rendelkezésére, vagy b) a szolgálatteljesítés – különösen a szolgálati beosztás sajátosságára, a szolgálatteljesítés feltételeire tekintettel – a hivatásos állomány tagja számára az általánoshoz képest lényegesen alacsonyabb igénybevétellel jár, és a hivatásos állomány tagja állandó készenléti helyzetben, a szolgálatteljesítés helyén látja el a szolgálatát.

[34] A Hszt. 134. § (4) bekezdése értelmében a miniszter rendeletben állapítja meg a készenléti jellegű szolgálati beosztásoknak minősülő szolgálati beosztások körét, ennek érdekében a Hszt. 341. § (1) bekezdés 2. d) pontjában a jogalkotó felhatalmazást ad a miniszternek a folyamatos ügyeleti szolgálat ellátására szervezett szolgálati beosztások, a készenléti jellegű szolgálati beosztások, valamint az őrszolgálati beosztások körének meghatározására. E felhatalmazás alapján a belügyminiszter a 30/2015. BM rendelet 11. mellékletének – jelen perre hatályos – I. 2. a) pontjában készenléti jellegű szolgálati beosztásként határozta meg az ORFK Közrendvédelmi és Igazgatásrendészeti Főosztályai által adott szolgálattal érintett beosztásokat, a megyei (fővárosi) rendőr-főkapitányságok,

valamint rendőrkapitányságok közrendvédelmi, közlekedési és igazgatásrendészeti szolgálataival érintett szolgálati beosztásokat.

[35] Az elsőfokú bíróság álláspontjával szemben a másodfokú bíróság helyesen mutatott rá arra, hogy a Hszt. 134. § (4) bekezdéséből és 341. § (1) bekezdés 2. d) pontjából következően a belügyminiszter jogosultsága volt azt meghatározni, hogy rendeletében mely beosztásokat minősíti készenléti jellegűnek. Ezért a készenléti jellegű szolgálati beosztásoknak a Hszt. 134. § (3) bekezdésében adott általános meghatározásával szemben a Hszt. 134. § (4) bekezdése alapján meghozott 30/2015. BM rendelet 11. mellékletében rögzítettek konkrét jogszabályi rendelkezésként értelmezendők, és azok utóbb nem vonhatóak kétségbe azon indokkal, hogy a miniszter nem megfelelően értékelt a Hszt. 134. § (3) bekezdésében meghatározott kritériumokat. A belügyminiszter a hivatkozott – többszörös – törvényi felhatalmazás alapján ugyanis önállóan volt jogosult dönteni arról, hogy rendeletében mely szolgálati beosztásokat tekint készenléti jellegűnek. Mindez nem üresíti ki a Hszt. 134. § (3) bekezdésének a szabályozását, mivel az nem kizárt, hogy azon szolgálati beosztások esetében, amelyek nem szerepelnek a 30/2015. BM rendeletben, szükség esetén mégis bizonyítható legyen a szolgálati beosztás készenléti jellege. A 30/2015. BM rendeletben felsorolt szolgálati beosztások esetében azonban nincs helye az ellenkező bizonyításának, tekintettel arra, hogy a belügyminiszter rendeletben hozott döntése a törvény által adott felhatalmazás alapján született. Ebből következik az is, hogy a Jat. 2. § (4) bekezdés b) pontja – azaz a jogrendszer egységébe illeszkedés – sérelme sem merülhet fel.

[36] Kiemeli a Kúria, hogy a 30/2015. BM rendelet 11. melléklet I. 2. a) pontjában meghatározott készenléti jellegű szolgálati beosztások valóban kizárják a rendőrségnél három szolgálati ág tekintetében a könnyített szolgálat alkalmazhatóságát, azonban ezeken felül a Szolgálati Szabályzat 3. § (2) bekezdése további szolgálati ágakat említ, amelyeknél – amennyiben azt más szabály nem tiltja – lehetőség van a könnyített szolgálat formájában történő szolgálatellátásra. A 11. melléklet rendőrségre vonatkozó I. 2. a) pontja – eltérően a hivatásos katasztrófavédelmi szervnél és a büntetés-végrehajtási szervezetnél meghatározottaktól – a beosztások konkrét megnevezése nélkül rendelkezik a három szolgálati ág szolgálataival érintett beosztások készenléti jellegéről, és e vonatkozásban a 45/2013. BM rendelet sem ad tételes felsorolást, ebből azonban további következtetés nem vonható le, mivel a 45/2013. BM rendelet 3. § (1) bekezdés b) pontja egyértelműen a könnyített szolgálatban foglalkoztatott által be nem tölthető szolgálati beosztásként határozza meg a készenléti jellegű beosztást.

[37] A fentebb kifejtettekre tekintettel a Kúria a jogerős ítéletet a Kp. 121. § (2) bekezdése alapján hatályában fenntartotta.

A döntés elvi tartalma

[38] *A rendőrkapitányságon rendszeresített körzeti megbízotti beosztást nem lehet könnyített szolgálattal ellátni, tekintettel arra, hogy az közrendvédelmi szolgálattal érintett olyan szolgálati beosztás, amelyet a belügyminiszter – törvényi felhatalmazás alapján hozott – rendeletében készenléti jellegű szolgálati beosztásnak minősített.*

Záró rész

[39] A felülvizsgálati eljárásban pervesztes felperes a Kp. 35. §-ában foglaltak alapján alkalmazandó, a polgári perrendtartásról szóló 2016. évi CXXX. törvény (a továbbiakban: Pp.) 83. § (1) bekezdése szerint köteles megfizetni az alperes felülvizsgálati eljárásban felmerült és általa felszámított felülvizsgálati eljárási költségét.

[40] A felülvizsgálati eljárás feljegyzett illetéke a Kp. 35. § (1) bekezdése alapján alkalmazandó Pp. 102. § (6) bekezdésére figyelemmel az állam terhén marad, tekintettel arra, hogy a felperest a Kp. 35. § (4) bekezdése alapján irányadó Pp. 525. § (1) bekezdése szerint munkavállalói költségkedvezmény illette meg.

[41] A Kúria a felülvizsgálati kérelmet a Kp. 115. § (2) bekezdése folytán alkalmazandó Kp. 107. § (1) bekezdése, valamint a Kp. 77. § (1) bekezdése értelmében tárgyaláson kívül bírálta el.

[42] A felülvizsgálati eljárásban meghozott döntés elleni további perorvoslat lehetőségét a Kp. 116. § d) pontja zárja ki.

Budapest, 2025. március 26.

Dr. Farkas Katalin s.k. a tanács elnöke, Dr. Bérces Nóra s.k. előadó bíró, Dr. Kovács András s.k. bíró, Dr. Sugár Tamás s.k. bíró, Dr. Ujhelyi-Gyurán Ildikó s.k. bíró

A kiadmány hitelül:

tisztviselő